

UBND HUYỆN BA VÌ
TRƯỜNG TIỂU HỌC ĐÔNG QUANG

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

TÊN ĐỀ TÀI:

**“Áp dụng một số phương pháp dạy học gây hứng thú
học môn mỹ thuật cho học sinh lớp 3”**

Tên tác giả: Ngô Thị Dương Hoài

Đơn vị công tác: Trường Tiểu học Đông Quang

Chức vụ: Giáo viên

NĂM HỌC 2023 - 2024

ĐƠN YÊU CẦU CÔNG NHẬN SÁNG KIẾN

Kính gửi: Phòng giáo dục và đào tạo Ba Vì.

Họ và tên	Ngày tháng năm sinh	Nơi công tác	Chức danh	Trình độ chuyên môn	Tên sáng kiến
Ngô Thị Dương Hoài	07/11/1982	TH Đông Quang	Giáo viên	Đại học	Áp dụng một số phương pháp dạy học gây hứng thú học môn mỹ thuật cho học sinh lớp 3

- Lĩnh vực áp dụng sáng kiến (*nêu rõ lĩnh vực có thể áp dụng sáng kiến và vấn đề mà sáng kiến giải quyết*): Lĩnh vực nghệ thuật (Mỹ thuật)
- Ngày sáng kiến được áp dụng lần đầu hoặc áp dụng thử, (ghi ngày nào sớm hơn).19/10/2023
- Mô tả bản chất của sáng kiến (*Mô tả ngắn gọn, đầy đủ và rõ ràng các bước thực hiện giải pháp cũng như các điều kiện cần thiết để áp dụng giải pháp; nếu là giải pháp cải tiến giải pháp đã biết trước đó tại cơ sở thì cần nêu rõ tình trạng của giải pháp đã biết, những nội dung đã cải tiến, sáng tạo để khắc phục những nhược điểm của giải pháp đã biết. Bản mô tả nội dung sáng kiến có thể minh họa bằng các bản vẽ, thiết kế, sơ đồ, ảnh chụp mẫu sản phẩm... nếu cần thiết*). Đề tài có 8 giải pháp. Để thực hiện được các giải pháp trước hết phải nghiên cứu để nắm được cơ sở lí luận, cơ sở thực tiễn của đề tài. Tiến hành khảo sát điều tra để nắm được thực trạng trước khi áp dụng đề tài. Sau khi hiểu rõ cơ sở lí luận, cơ sở thực tiễn, nắm được thực trạng vấn đề sẽ tìm ra các giải pháp thực hiện và tổ chức thực hiện các giải pháp đó. Trong quá trình thực hiện các giải pháp, để việc thực hiện các giải pháp thuận lợi, hiệu quả cần làm tốt công tác phối hợp giữa Ban giám hiệu với giáo viên, với Tổng phụ trách Đội, với học sinh và với phụ huynh học sinh cũng như các lực lượng giáo dục khác.

- Những thông tin cần được bảo mật (nếu có):

.....

.

- Các điều kiện cần thiết để áp dụng sáng kiến:

+ Cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa Ban giám hiệu với giáo viên, với Tổng phụ trách Đội, với học sinh và với phụ huynh học sinh cũng như các lực lượng giáo dục khác;

+ Cần có đội ngũ giáo viên nhiệt tình, tâm huyết, trách nhiệm;

+ Tổng phụ trách đội năng động, trách nhiệm;

- Đánh giá lợi ích thu được hoặc dự kiến có thể thu được do áp dụng sáng kiến theo ý kiến của tác giả (*So sánh lợi ích kinh tế, xã hội thu được khi áp dụng giải pháp so với trường hợp không áp dụng giải pháp đó, hoặc so với những giải pháp tương tự đã biết ở cơ sở*)

Bên cạnh học tập kiến thức văn hóa, học sinh được trải nghiệm thông qua các hoạt động giáo dục khác vì vậy các em có cơ hội được thể hiện, cơ hội được chứng kiến và cơ hội xử lý các tình huống..... từ đó giúp các em có được kỹ năng hoàn thiện sản phẩm cũng như trao đổi, nhận xét, đánh giá sản phẩm tốt hơn, tự hoàn thiện mình để được phát triển một cách toàn diện.

Đề tài sáng kiến kinh nghiệm có hiệu quả trong việc rèn luyện cho học sinh có kỹ năng hợp tác, hoàn thiện tốt nhằm góp phần tích cực trong việc giáo dục học sinh phát triển toàn diện để đạt được mục tiêu giáo dục của nhà trường đề ra.

Tôi xin cam đoan mọi thông tin nêu trong đơn là trung thực, đúng sự thật và hoàn toàn chịu trách nhiệm trước pháp luật

Đông Quang, ngày tháng 5 năm 2024

Người nộp đơn

(Ký và ghi rõ họ tên)

Ngô Thị Dương Hoài

PHIẾU NHẬN XÉT ĐÁNH GIÁ

- Họ tên tác giả: **Ngô Thị Dương Hoài**
- Tên đề tài: ***Áp dụng một số phương pháp dạy học gây hứng thú học môn
mĩ thuật cho học sinh lớp 3***
- Lĩnh vực: Giáo dục đào tạo

STT	Tiêu chuẩn	Điểm tối đa
1	Sáng kiến có tính mới	
1.1	Hoàn toàn mới, được áp dụng đầu tiên	
1.2	Có cải tiến so với giải pháp trước đây với mức độ khá	
1.3	Có cải tiến so với giải pháp trước đây với mức độ trung bình	
1.4	Không có tính mới hoặc sao chép từ các giải pháp đã có trước đây	
Nhân xét:		
2	Sáng kiến có tính áp dụng	
2.1	Có khả năng áp dụng trong phạm vi toàn ngành hoặc rộng hơn	
2.2	Có khả năng áp dụng trong đơn vị và có thể nhân ra một số đơn vị có cùng điều kiện	
2.3	Có khả năng áp dụng trong đơn vị	
2.4	Không có khả năng áp dụng trong đơn vị	
Nhân xét:		
3	Sáng kiến có tính hiệu quả	
3.1	Có hiệu quả, đem lại lợi ích kinh tế - xã hội, có tính lan tỏa	
3.2	Có hiệu quả, đem lại lợi ích kinh tế - xã hội	
3.3	Có hiệu quả, lợi ích phù hợp với mức độ phù hợp tại đơn vị	
3.4	Không có hiệu quả cụ thể	
Nhân xét:		
4	Diễn trình bày	
4.1	Trình bày khoa học, hợp lý	
4.2	Trình bày chưa khoa học, chưa hợp lý	
Nhân xét:		
Tổng cộng:		Đánh giá: ☐ Đạt (>70 điểm) ☐ Không đạt

Người chấm 1

Người chấm 2

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

1. Tính cấp thiết phải tiến hành sáng kiến.

Mĩ thuật là ngành nghệ thuật phản ánh cái đẹp bằng màu sắc, đường nét, hình khối. Mỹ thuật là một trong những bộ môn nghệ thuật ra đời sớm, khởi đầu bằng sự khai thác và phát huy tác dụng của các nhân tố không gian, như đường nét, hình khối, màu sắc... Môn mỹ thuật giúp cho học sinh những kiến thức ban đầu, hình thành cho học sinh những kỹ năng cần thiết để học sinh hoàn thành các nội dung của chương trình. Bên cạnh đó, môn mỹ thuật còn nhằm tạo điều kiện cho học sinh tiếp tục làm quen với cái đẹp của thiên nhiên, của tác phẩm mỹ thuật, giúp các em tạo ra cái đẹp bằng cách nhìn, cách nghĩ, cách cảm riêng, góp phần xây dựng môi trường mỹ thuật cho xã hội. Đồng thời tạo điều kiện cho học sinh học các môn học khác có hiệu quả hơn và một số học sinh có năng khiếu, sở trường có thể học tiếp các ngành nghề có liên quan đến mỹ thuật. Dạy mỹ thuật nói chung hay dạy mỹ thuật ở Tiểu học nói riêng góp phần mở rộng môi trường mỹ thuật cho xã hội để mọi người đều hướng tới cái đẹp và thưởng thức cái đẹp từ đó giúp cuộc sống của con người phong phú hơn, đẹp hơn, giúp các em phát triển toàn diện với ***“Đức - Trí - Thể - Mỹ”***.

Vậy cách thức tổ chức hoạt động học tập (thông qua các phương pháp dạy học theo hướng tiếp cận năng lực) của phương pháp mới được sử dụng trong tiết dạy Mỹ thuật như thế nào, mục đích của hoạt động học phát huy được vai trò gì khi học sinh học môn Mỹ thuật? Đó chính là những ý nghĩ thôi thúc tôi nghiên cứu lĩnh vực này qua tên gọi: ***“Áp dụng một số phương pháp dạy học gây hứng thú học môn mỹ thuật cho học sinh lớp 3”***.

2. Mục tiêu của đề tài sáng kiến.

Giúp học sinh tiếp cận với nội dung kiến thức bằng phương pháp học tập mới, hiện đại. Góp phần đổi mới nội dung và phương pháp dạy học mỹ thuật ở tiểu học. Tạo thói quen quan sát, nhận xét sự vật, phát triển óc thẩm mỹ, cảm nhận được những cái đẹp xung quanh cuộc sống của mình và thể hiện thành các sản phẩm mỹ thuật.

Giúp học sinh không những học tốt môn Mỹ thuật mà còn học tốt những môn học khác như: Tập làm văn, Tự nhiên xã hội, Thủ công... thích và trân trọng vẻ đẹp của thiên nhiên, cuộc sống xung quanh, từ đó có ý thức làm đẹp cho bản thân và góp phần làm đẹp cho xã hội.

3. Thời gian, đối tượng, phạm vi nghiên cứu.

3.1. Thời gian nghiên cứu

Bắt đầu từ đầu năm học 2023 - 2024, kết thúc vào cuối tháng 4 năm học 2023 - 2024.

3.2. Đối tượng

Đối tượng học sinh khối 3

3.3. Phạm vi nghiên cứu:

Kinh nghiệm không đi sâu vào nghiên cứu những vấn đề mở rộng về kiến thức cơ bản của môn Mỹ thuật cho học sinh mà chỉ nghiên cứu ***“Áp dụng một số phương pháp dạy học gây hứng thú học môn mỹ thuật cho học sinh lớp 3”***.

II. NỘI DUNG CỦA SÁNG KIẾN

1. Hiện trạng vấn đề:

Với phương pháp dạy học, giáo viên hỏi học sinh trả lời và giáo viên yêu cầu học sinh thực hiện cứng nhắc, học sinh không chủ động...

Để biết được kết quả qua tiết dạy Mỹ thuật tôi đã tiến hành điều tra tình hình học tập, phân loại học sinh ngay từ đầu năm học.

Cụ thể ở khối lớp 3 xem có bao nhiêu em hoàn thành tốt môn học Mỹ thuật và chưa hoàn thành môn học để từ đó tìm ra biện pháp khắc phục.

*** Kết quả điều tra ban đầu :**

***Kết quả đầu năm học 2023 – 2024**

Số liệu khảo sát học sinh khối lớp 3 học môn mỹ thuật

Lớp Tổng số HS		Hoàn thành tốt		Hoàn thành		Chưa hoàn thành	
		SL	%	SL	%	SL	%
3A	30	4	13,3%	23	76,7%	3	10%
3B	34	5	14,3%	26	77,5%	3	8,2%
3C	30	4	13,3%	23	76,7%	3	10%

Qua đó tôi đã nghiên cứu, đổi mới phương pháp giảng dạy. Tôi đã mạnh dạn. ***“Áp dụng một số phương pháp dạy học gây hứng thú học môn mỹ thuật cho học sinh lớp 3”***

Sau khi sử dụng phương pháp này tôi thấy các em hào hứng hơn với tiết học chất lượng sản phẩm của các em được nâng lên rõ rệt.

2. Giải pháp thực hiện sáng kiến để giải quyết vấn đề:

2.1. Phát huy và nâng cao vai trò của người thầy:

Tổ chức tiết dạy Mỹ thuật áp dụng theo phương pháp mới “Dạy học theo hợp đồng”. Giáo viên có vai trò hết sức quan trọng trong tổ chức tiết dạy. Giáo viên không những là nhà thiết kế sáng tạo các hoạt động dạy học còn là người điều khiển cách thức học tập. Vì vậy muốn gây được hứng thú cho các em trong

tiết học thầy cô giáo phải giữ vai trò chủ đạo trong việc tổ chức điều khiển mọi hoạt động nói chung cũng như hoạt động nhận thức riêng của học sinh.

Đối với tôi, mỗi khi đến trường, đến lớp tôi luôn tạo cho mình một tâm thế vững vàng, tác phong nhanh nhẹn, giọng nói truyền cảm. Bước lên bục giảng luôn đầy nhiệt huyết với nhiệm vụ chính là đưa các em bước vào một thế giới nghệ thuật của trí tưởng tượng, tính sáng tạo, thế giới của cái đẹp và tìm hiểu nó thông qua các bài học mỹ thuật.

Cũng như các đồng nghiệp khác trước giờ lên lớp bao giờ tôi cũng chuẩn bị nghiên cứu kỹ bài dạy, tham khảo tìm tư liệu bài giảng, tìm ra những phương pháp phù hợp cho từng chủ đề bài dạy. Liên hệ ra một số môn học khác để bài dạy được phong phú như môn: Âm nhạc, Tiếng Việt ... Bên cạnh việc chuẩn bị giáo án tốt tôi còn tự làm đồ dùng, sưu tầm tài liệu, vẽ tranh phục vụ cho bài dạy của mình.

Từ đó tôi rút ra kinh nghiệm: Muốn có được một giờ dạy mỹ thuật tốt thì người thầy có một vai trò vô cùng quan trọng, nhất là việc tạo ra sự hứng thú cho học sinh để có được một tiết học đạt hiệu quả cao nhất.

2.2. Chuẩn bị và sử dụng tốt đồ dùng dạy học:

Để tiết học mỹ thuật thành công điều đầu tiên không thể thiếu trước khi lên lớp giáo viên phải chuẩn bị đầy đủ đồ dùng dạy học vì môn học này đòi hỏi học sinh cần quan sát thực tế bằng trực quan. Giáo viên nên chuẩn bị các sản phẩm và cả tranh, ảnh cùng chủ đề, đồ dùng phải đáp ứng được tính thẩm mỹ không tùy tiện cầu thả, để giúp các em tìm hiểu nội dung cũng như cách thực hiện sản phẩm. Ngoài ra giáo viên có thể sưu tầm thêm các chất liệu khác phù hợp để hướng dẫn học sinh thực hiện sản phẩm.

Yêu cầu nữa là đồ dùng trực quan phải cô đọng, xúc tích thu hút thị hiếu thẩm mỹ của học sinh. Sử dụng đồ dùng có hiệu quả, giới thiệu đúng lúc, đúng chỗ. Để học sinh dễ phân tích và quan sát khơi dậy hứng thú cho các em.

Ngoài đồ dùng giáo viên phải sưu tầm thêm tranh vẽ, sản phẩm của học sinh. Giúp các em học tập kinh nghiệm của các bạn và biến nó thành kinh nghiệm của bản thân. Khi thực hành các em sẽ phát huy được những mặt tối đa và hạn chế những mặt chưa tốt trong cách sắp xếp bố cục và sử dụng màu sắc trong bài.

Một số hình thức trực quan hết sức cần thiết khác chính là cuộc sống hàng ngày đang diễn ra xung quanh các em.

2.3. Tạo tình huống khi giới thiệu bài

Với nội dung này, để khởi động một tiết học sôi nổi, tích cực và thoải mái đối với mỗi bài dạy, người giáo viên có thể tổ chức một số hoạt động khởi động phù hợp với không khí giờ học. Khởi động là nguồn phát sinh hứng thú học tập, và làm bài của học sinh. Thời gian cho hoạt động này nên dừng lại ở 2 – 3 phút đầu vì còn phần lý thuyết cho bài giảng. Bởi vậy tổ chức khởi động cần nhanh, khoa học, có thể bằng trò chơi, bằng câu đố, bằng bài hát, bài thơ... Trong môn mỹ thuật có nhiều chủ đề khác nhau nên giáo viên cần sử dụng hình thức phù hợp với từng chủ đề từng tiết học cụ thể: Có bài sử dụng hoạt động theo hình thức hoạt động tập thể, nhưng có bài lại sử dụng theo hình thức hoạt động cá nhân....

Ví dụ: Chủ đề 1: Trường em. Bài 1: Sắc màu của chữ (tiết 1)

Ở nội dung bài học này tôi chọn trò chơi: “Điệu nhảy sôi động” Giáo viên chuẩn bị một số mặt nạ với những biểu cảm khác nhau, chuẩn bị thêm một đoạn nhạc giai điệu khác nhau. Yêu cầu một số học sinh ở dưới cầm mặt nạ đi nhún nhảy theo nhạc sau đó đeo mặt nạ lên và quay mặt hướng về cả lớp để các học sinh khác quan sát và nêu tên biểu cảm trên mặt nạ mà bạn đang đeo. Sau khi tổ chức cho học sinh tham gia trò chơi giáo viên giới thiệu tên bài học.

Như vậy việc giới thiệu bài đối với một chủ đề mới rất cần thiết và càng cần thiết hơn nếu người giáo viên tìm được cách giới thiệu gây được sự kích thích, hứng thú đối với học sinh. Để làm được điều này người thầy trước hết phải tìm hiểu kỹ bài dạy, xem xét, tìm ra cách lạ hay gây ấn tượng và cụ thể hơn là cách chọn những hình ảnh phù hợp liên quan đến bài học.

2.4. Vận dụng linh hoạt các phương pháp dạy học mới vào các chủ đề, bài học.

Để dạy tốt chương trình môn Mỹ thuật lớp 3. Tôi thường vận dụng linh hoạt các phương pháp dạy học mỹ thuật sau:

- a. Phương pháp dạy học theo dự án.*
- b. Phương pháp dạy học theo hợp đồng*
- c. phương pháp dạy học theo góc*

Giáo viên tạo hứng thú cho học sinh bằng cách tổ chức các hoạt động học tập vận dụng linh hoạt các phương pháp dạy học mới theo chủ đề kết hợp tâm lý lứa tuổi và kiến thức của học sinh.

a. Phương pháp dạy học theo dự án.

Khái niệm

Thuật ngữ “Dự án” trong Tiếng Anh là “Project” được hiểu theo nghĩa phổ thông là một đề án, một dự thảo hay một kế hoạch. Khái niệm “Dự án” đã đi từ lĩnh vực kinh tế, xã hội vào lĩnh vực giáo dục – đào tạo, với ý nghĩa như một PP hay hình thức tổ chức DH. DH dự án là PPDH thể hiện quan điểm DH: Dạy người học cách học và DH thông qua hoạt động. Đó là PPDH theo nghĩa rộng, một PPDH phức hợp.

Có thể hiểu: Dạy học theo dự án là một hình thức dạy học, trong đó người học thực hiện một nhiệm vụ học tập phức hợp, có sự kết hợp giữa lý thuyết và thực hành, tạo ra các sản phẩm có thể giới thiệu. Nhiệm vụ này được người học thực hiện với tính tự lực cao trong toàn bộ quá trình học tập. Làm việc nhóm là hình thức làm việc cơ bản của dạy học theo dự án

Các bước dạy học theo dự án.

Lựa chọn chủ đề

Lập kế hoạch

Thu thập thông tin.

Xử lý thông tin

Tổng hợp và trình bày kết quả

Đánh giá kết quả

Quy trình thực hiện dạy học theo dự án

Bước 1: Lập kế hoạch: Các HS có cùng sở thích vào một nhóm. Từ chủ đề lớn, GV tổ chức hướng dẫn HS phát triển tìm các tiểu chủ đề - là vấn đề nghiên cứu - là tên dự án. Từ tiểu chủ đề, HS thảo luận lập kế hoạch thực hiện dự án. GV hướng dẫn học sinh sử dụng sơ đồ tư duy để lập kế hoạch dự án. Kế hoạch dự án bao gồm: xác định các nhiệm vụ để đạt mục tiêu; phân công nhiệm vụ cho các thành viên; xác định phương tiện và dự kiến sản phẩm.

Bước 2: Thực hiện dự án: Bước này các thành viên sẽ thực hiện thu thập thông tin theo nhiệm vụ được giao như phỏng vấn trực tiếp các đối tượng đã xác định; thu thập thông tin từ sách báo, tranh ảnh,... Các phương tiện cần hỗ trợ như: phiếu phỏng vấn, ghi âm, máy ảnh, máy quay,... Sau khi đã thu thập được thông tin, các thành viên trao đổi để xử lý thông tin, giải quyết vấn đề.

Bước 3: Tổng hợp báo cáo kết quả: Tổng hợp kết quả đã phân tích thành sản phẩm cuối cùng và được trình bày dưới nhiều dạng khác nhau. Các nhóm phân công thành viên tham gia trình bày báo cáo.

b. Phương pháp dạy học theo hợp đồng

Khái niệm

Học theo hợp đồng là một hoạt động học tập trong đó mỗi HS được giao một hợp đồng trọn gói các nhiệm vụ/ bài tập bắt buộc và tự chọn khác nhau trong một khoảng thời gian nhất định. HS chủ động và độc lập quyết định về thời gian cho mỗi nhiệm vụ/ bài tập và thứ tự thực hiện các nhiệm vụ/ bài tập đó theo khả năng của mình

Quy trình thực hiện dạy học theo hợp đồng

Lựa chọn nội dung dạy học và thời gian phù hợp:

Nội dung: PP này phù hợp với các dạng bài ôn tập hoặc luyện tập hoặc với các bài học kiến thức mới, trong đó có thể thực hiện các nhiệm vụ không phải tuân theo thứ tự bắt buộc.

Thời gian học theo hợp đồng: Tùy thuộc vào nội dung bài học, HS có thể thực hiện, hoàn thành các nhiệm vụ bắt buộc trên lớp trong giờ học, các nhiệm vụ tự chọn có thể thực hiện ở nhà hoặc ngoài giờ học.

Thiết kế kế hoạch bài học:

Xác định mục tiêu bài học:

Xác định phương pháp dạy học chủ yếu;

Chuẩn bị của giáo viên và học sinh;

Thiết kế văn bản hợp đồng;

Thiết kế các dạng bài tập/ nhiệm vụ;

Thiết kế những nhiệm vụ bắt buộc và tự chọn;

Thiết kế bài tập /nhiệm vụ học tập có tính chất giải trí;

Thiết kế bài tập/ nhiệm vụ mở và nhiệm vụ đóng;

Thiết kế nhiệm vụ/ bài tập cá nhân kết hợp với nhiệm vụ/ bài tập hợp tác theo nhóm.

Thiết kế nhiệm vụ/ bài tập độc lập và nhiệm vụ/ bài tập được hướng dẫn với mức độ hỗ trợ khác nhau.

Các bước tổ chức dạy học theo hợp đồng:

Bước 1. Tổ chức ký hợp đồng;

Bước 2. Tổ chức, hướng dẫn HS thực hiện hợp đồng;

Bước 3. Tổ chức nghiệm thu hợp đồng.

c. Phương pháp dạy học theo góc

Khái niệm

Học “theo góc” còn được gọi là “trạm học tập” hay “trung tâm học tập”. Học theo góc là một phương pháp dạy học theo đó học sinh thực hiện các nhiệm vụ khác nhau tại các vị trí cụ thể trong không gian lớp học nhưng cùng hướng tới chiếm lĩnh một nội dung học tập theo các phong cách học khác nhau.

Quy trình thực hiện dạy học theo góc

Lựa chọn nội dung, không gian lớp học phù hợp:

Nội dung: Căn cứ vào đặc điểm học theo góc cần chọn nội dung bài học cho phù hợp theo các phong cách học khác nhau hoặc theo các hình thức hoạt động khác nhau (tích hợp kiến thức các môn học trong một nội dung chủ đề)

Không gian lớp học: Không gian lớp học là điều kiện chi phối việc tổ chức học theo góc. Không gian cần phù hợp với số lượng HS để có thể dễ dàng sắp xếp bàn ghế, thiết bị, đồ dùng dạy học tại các góc và các hoạt động của HS tại các góc.

Thiết kế kế hoạch bài học:

Mục tiêu bài học: Ngoài mục tiêu cần đạt của bài học theo chuẩn kiến thức kỹ năng cũng có thể nêu thêm mục tiêu về kỹ năng làm việc độc lập, khả năng làm việc chủ động của HS khi thực hiện học theo góc.

Các phương pháp dạy học chủ yếu: Ngoài PPDH theo góc là chủ yếu, cần phối hợp linh hoạt một số PP và kỹ thuật dạy học khác.

Chuẩn bị: GV cần chuẩn bị thiết bị, phương tiện và đồ dùng DH, xác định nhiệm vụ cụ thể và kết quả cần đạt được ở mỗi góc tạo điều kiện để HS tiến hành các hoạt động nhằm đạt mục tiêu DH.

Xác định tên mỗi góc và nhiệm vụ phù hợp: Tùy thuộc vào nội dung bài học và điều kiện thực tế, GV có thể tổ chức 2, 3 hoặc 4 góc. VD: 4 góc bao gồm góc quan sát, góc phân tích, góc trải nghiệm, góc thực hành; 3 góc gồm góc quan sát, góc phân tích, góc thực hành; 2 góc gồm góc quan sát, góc thực hành. Ở mỗi góc cần có: Tên góc, phiếu giao việc, đồ dùng thiết bị, tài liệu phù hợp với hoạt động của góc.

Thiết kế các nhiệm vụ và hoạt động ở mỗi góc: Căn cứ vào nội dung cụ thể của bài học, đặc trưng PPDH theo góc và không gian lớp học, GV cần: Xác định số góc và tên mỗi góc; Xác định nhiệm vụ ở mỗi góc và quy định thời gian tối đa dành cho HS ở mỗi góc; Xác định những thiết bị, đồ dùng, phương tiện cần thiết cho HS hoạt động; Hướng dẫn HS chọn góc theo sở thích và luân chuyển đủ các góc.

Các bước tổ chức dạy học theo góc

Chuẩn bị: Sắp xếp góc học tập trước khi vào giờ học phù hợp với không gian lớp học. Mỗi góc đảm bảo có đủ tài liệu, đồ dùng, phương tiện học tập phù hợp với nhiệm vụ học tập tại mỗi góc.

Tổ chức các hoạt động dạy học: GV giới thiệu bài học, PP học theo góc, nhiệm vụ tại các góc, thời gian tối đa để thực hiện nhiệm vụ tại các góc và cho phép HS được lựa chọn góc xuất phát. HS lắng nghe, tìm hiểu và quyết định chọn góc theo sở thích của mình. Tuy nhiên, GV sẽ phải điều chỉnh nếu như có số HS quá đông cùng chọn một góc. Khi HS thực hiện nhiệm vụ tại các góc, GV luôn quan sát và hỗ trợ kịp thời (nếu cần thiết). Hết thời gian hoạt động tại mỗi góc, GV yêu cầu HS luân chuyển sang góc khác. Kết thúc giờ học tại các góc,

GV yêu cầu đại diện các góc trình bày kết quả, các HS khác nhận xét, đánh giá. GV đánh giá và nhận xét về kết quả học tập của HS, chốt lại kiến thức trọng tâm của bài học.

2.5. Tạo hứng thú và phát huy tính tích cực chủ động sáng tạo của học sinh

Tạo hứng thú và phát huy tính tích cực chủ động sáng tạo bằng cách đặt những câu hỏi khơi gợi thông tin, kích thích tính tò mò của học sinh. Ở môn Mỹ thuật, phương pháp vấn đáp được sử dụng nhiều. Phương pháp vấn đáp kích thích được học sinh suy nghĩ, giúp học sinh hiểu, áp dụng vào bài vẽ của mình.

Tạo hứng thú và phát huy tính tích cực chủ động sáng tạo cho học sinh trong thời gian thực hành. Khi học sinh thực hành giáo viên phải nắm vững tâm lý của học sinh để từ đó có phương pháp tác động vào các em tạo ra được không khí hứng khởi trong học tập (khen bạn vẽ đẹp, động viên kịp thời học sinh yếu), kích thích sự sáng tạo, xóa bỏ tư tưởng chán học không muốn học trong học tập. Từ một nhóm học sinh khá giáo viên có thể dùng làm hạt nhân kích thích gây ra một làn sóng lan truyền trong học tập.

Tạo hứng thú, phát huy tính tích cực chủ động sáng tạo cho học sinh qua việc nhận xét bài của bạn. Khi kết thúc giờ học, giáo viên yêu cầu học sinh trưng bày sản phẩm trên bảng gợi ý để học sinh tự nhận xét qua đó giúp các em học tập những ưu điểm trong sản phẩm đẹp những bài chưa đẹp các em có thể rút ra kinh nghiệm hoàn thiện ở tiết sau hoặc bài học sau.

Tạo hứng thú, phát huy tính tích cực chủ động sáng tạo cho học sinh khi đánh giá kết quả học tập của các em. Đánh giá tranh vẽ của các em cần phải dựa trên đặc điểm tâm sinh lý của lứa tuổi và đánh giá đúng với khả năng để khích lệ học sinh học tập là chủ yếu. Giáo viên đánh giá cần căn cứ vào yêu cầu của bài học, động viên khuyến khích các em có tính sáng tạo. Những em học sinh yếu không nên chê bai quá nhiều mà chỉ nên nhắc nhở, động viên các em bài sau cố gắng làm tốt hơn. Như vậy mới tạo ra cho các em sự tìm tòi, hứng thú say mê và thể hiện cái mới sáng tạo trong bài vẽ của mình.

2.6. Xây dựng bầu không khí lớp học thân thiện

Để học sinh tự tin hơn khi thực hiện các sản phẩm của mình thì rất cần một môi trường học tập thân thiện. Phong trào này cũng đã được Bộ Giáo dục - Đào tạo triển khai trong toàn ngành từ những năm gần đây, được xác định gồm 5 nội dung. Đó là:

Xây dựng trường, lớp xanh, sạch, đẹp, an toàn.

Dạy và học có hiệu quả, phù hợp với đặc điểm lứa tuổi của học sinh ở mỗi địa phương, giúp các em tự tin trong học tập.

Rèn luyện kỹ năng sống cho học sinh.

Tổ chức các hoạt động tập thể, vui tươi, lành mạnh.

Học sinh tham gia tìm hiểu, chăm sóc và phát huy giá trị các di tích lịch sử, văn hóa, cách mạng ở địa phương.

Do đó muốn xây dựng môi trường học tập thân thiện thì cũng phải thực hiện tốt các nội dung trên, nhưng ở phạm vi lớp học và tùy tình hình học sinh, cơ sở vật chất...mà giáo viên tổ chức cho phù hợp. Trước hết giáo viên cần thể hiện phong cách giao tiếp thực sự tôn trọng học sinh. Tất cả bề ngoài hình thức như dáng đi, đứng, cử chỉ, điệu bộ, thái độ, ngôn ngữ...đều phải thể hiện được sự thân thiện. Luôn giao tiếp thân thiện với học sinh trong mọi tình huống.

Mĩ thuật là một bộ môn phụ thuộc nhiều vào năng khiếu của từng cá nhân, do đó giáo viên không nên đòi hỏi quá nhiều ở các em. Học sinh hoàn thành sản phẩm đúng theo nội dung chủ đề, qua mỗi giờ học các em có thể nhận xét, đánh giá cái đẹp – cái chưa đẹp đã là thành công. Mỗi lời động viên, khích lệ dù rất nhỏ của giáo viên cũng có thể là một động lực lớn để các em cố gắng.

Khi học sinh thực hành, giáo viên cần phải theo dõi, quán xuyến chung, điều chỉnh, bổ sung những gì mà đa số học sinh chưa rõ hoặc còn lúng túng.

Mặt khác, dù dạy theo phương pháp cũ hay mới, giáo viên Mỹ thuật luôn gặp khó khăn chung với đối tượng học sinh trong lớp đó là: Các em không dám vẽ, sợ vẽ xấu các bạn chê cười, hay sao chép hoặc bắt chước ý tưởng của bạn. Khi vẽ các em hay tẩy xóa, thường vẽ hình quá nhỏ. Đây là hạn chế mà các em thường mắc phải nhiều. Vì vậy giáo viên phải biết cách phát huy các mặt mạnh của học sinh, luôn khen ngợi những học sinh có nét vẽ ngộ nghĩnh, động viên, khích lệ học sinh còn yếu, kịp thời khen một tiến bộ dù nhỏ nhất của các em. Điều này sẽ giúp các em bớt mặc cảm tự ti và có tinh thần học tập tốt hơn.

2.7. Tăng cường tổ chức trưng bày giới thiệu, đánh giá sản phẩm

Sau khi học sinh hoàn thành bài của mình, học sinh mang sản phẩm lên trưng bày theo nhóm, ở tranh vẽ có thể cho học sinh dán bài lên bảng, tùy từng nội dung bài học mà giáo viên có hình thức tổ chức khác nhau. Sau đó giáo viên gọi học sinh nhận xét bài của nhóm bạn, đánh giá theo 2 mức độ sau: Hoàn thành tốt, Hoàn thành và tìm ra sản phẩm mình yêu thích. Học sinh có thể phỏng vấn nhóm bạn để tham khảo học tập cách vẽ tranh, cách làm ra sản phẩm tốt...

Qua đó giúp học sinh học tập những kinh nghiệm để làm tốt sản phẩm của mình. Việc đánh giá quá trình và kết quả học tập của học sinh là một nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên được thực hiện ở các tiết cuối của mỗi chủ đề (hoạt động trưng bày sản phẩm). Nó không đơn thuần là thực hiện một quy định bắt buộc để giáo viên ghi nhận vào Sổ theo dõi mà dựa vào đó giúp giáo viên nắm được năng lực, khả năng phối hợp của từng học sinh, từ đó có kế hoạch tổ chức dạy - học phù hợp và hiệu quả.

Khi đánh giá hoạt động của một nhóm thì việc đánh giá kết quả không chỉ dựa trên thành tích chung của cả nhóm mà còn dựa trên sự đóng góp của từng thành viên trong nhóm. Để thực hiện việc đánh giá đảm bảo công bằng, đúng thực tế, giáo viên cần có sổ tay theo dõi ghi nhận ngay những cá nhân tích cực, cá nhân thụ động hay sáng tạo, những nhóm làm việc hiệu quả... Khi thực hiện việc đánh giá, giáo viên cần nêu rõ những mặt được và chưa được để học sinh nắm và thực hiện tốt hơn. Bên cạnh việc tuyên dương những học sinh, nhóm học sinh tích cực, chăm chỉ, giáo viên cũng cần nghiêm khắc nhắc nhở những học sinh chưa tập trung, lơ là, hay nói chuyện, làm việc riêng... để các em có trách nhiệm và ý thức hơn.

2.8. Xây dựng kế hoạch bài dạy phù hợp từng chủ đề, từng bài, từng tiết dạy.

Đầu năm học giáo viên lên kế hoạch xây dựng kế hoạch bài dạy cả năm đăng kí, duyệt với Ban giám hiệu nhà trường.

Theo phương pháp mới thì giáo viên được chủ động xây dựng kế hoạch, nội dung giảng dạy trên cơ sở căn cứ vào chương trình hiện hành và khả năng nhận thức của học sinh, xây dựng kế hoạch dạy học dựa trên sách học *Mĩ thuật* theo định hướng phát triển năng lực. Đồng thời tham khảo *Tài liệu tập huấn phương pháp dạy học *Mĩ thuật* mới* để đảm bảo mục tiêu giáo dục của môn học. Tuy nhiên tùy điều kiện vật chất của nhà trường, khả năng chuẩn bị đồ dùng học tập của học sinh mà giáo viên có thể linh hoạt số lượng tiết dạy theo từng chủ đề bài học cho phù hợp.

Tiết đầu tiên của bài là giới thiệu, tìm hiểu bài và trải nghiệm, thực hành. Tiết sau HS thực hành tiếp, sáng tạo, trưng bày SP, đánh giá SP của bài đó. Trong các tiết học tôi giáo dục kĩ năng sống và bảo vệ môi trường, lồng ghép thêm một số trò chơi phù hợp với chủ đề để tạo hứng thú cho học sinh. Đồng thời kết hợp các phương pháp linh hoạt, phương pháp nhóm tôi thường sử dụng tạo tình thần đoàn kết cho học sinh.

Ví dụ: Chủ đề Trường em. Bài 2: Những người bạn thân thiện (2 tiết)
Trong đó:

Tiết 1 (bài 1): Học sinh tìm hiểu bài học qua trò chơi “Thi hát” hát các bài hát về mái trường. Sau đó giáo viên yêu cầu học sinh thảo luận tìm hiểu về trường học. Cùng với việc quan sát sản phẩm mỹ thuật về chủ đề “Trường em” để các em tìm hiểu cách thức và chất liệu tạo hình. Cuối cùng giáo viên hướng dẫn các em tìm ý tưởng và cách thực hiện tạo hình sản phẩm theo nhóm dựa trên các câu hỏi gợi mở.

Tiết 2: Học sinh làm việc theo nhóm tạo hình theo ý tưởng của nhóm như tạo màu từ ba màu cơ bản, ba màu thứ cấp... hoàn thành và trưng bày sản phẩm. Giáo viên tổ chức cho học sinh nhận xét, đánh giá và nêu cảm nhận của cá nhân.

*** Một số sản phẩm của học sinh qua các bài học**

Sản phẩm của học sinh: Bài “Sắc màu của chữ”

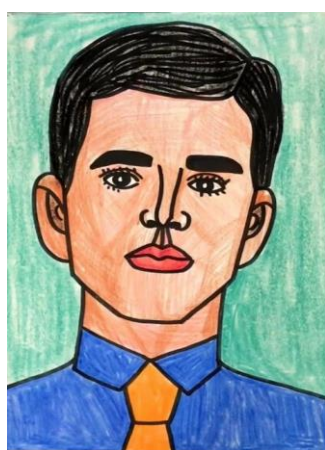
Sản phẩm của học sinh: Bài “Gia đình yêu thương”

Sản phẩm của học sinh: Bài “**Phong cảnh mùa thu**”

Sản phẩm của học sinh: Bài “**Những sinh vật nhỏ trong vườn**”

Sản phẩm của học sinh: Bài “**Người em yêu quý**”

3. Kết quả sau khi áp dụng giải pháp sáng kiến tại đơn vị:

Sau khi áp dụng phương pháp mới vào dạy các tiết học đã trở nên sinh động, học sinh đã tích cực hoạt động nhiều hơn, tiếp thu bài một cách vững chắc

hơn. Với sáng tạo của tôi và hoạt động tích cực của học sinh cùng với một số phương pháp tổ chức hợp lý. Bản thân tôi nhận thấy kết quả đạt được một cách rất tích cực, với tỷ lệ học sinh yêu thích môn học Mĩ thuật, đạt những yêu cầu cụ thể là rất khả quan, điều đó chứng tỏ thành tích đạt được qua trải nghiệm hoàn toàn có sức thuyết phục. Những con số biểu hiện trong bảng thống kê dưới đây đã nổi rất rõ điều đó:

Kết quả giữa học kỳ II năm học 2023 - 2024

Số liệu khảo sát học sinh khối lớp 3 học môn Mĩ thuật

Lớp		Hoàn thành tốt		Hoàn thành		Chưa hoàn thành	
Tổng số HS		SL	%	SL	%	SL	%
3A	30	12	30%	18	60%	0	0%
3B	34	17	50%	17	50%	0	0%
3C	30	10	33,33%	20	66,67%	0	0%

Với kết quả như trên, tôi thấy việc dạy học Mĩ thuật muốn có kết quả giảng dạy cao thì người thầy phải không ngừng tìm tòi và đổi mới phương pháp dạy học, để tiết học sinh động lôi cuốn học sinh tham gia hơn. Với kết quả này, mỗi chúng ta cũng không lấy đó làm bằng lòng để rồi dừng ở đó. Theo tôi đã là giáo viên thì việc học hỏi, tìm tòi và sáng tạo trong cách dạy là một nhiệm vụ mỗi ngày của người thầy, hoạt động đó phải được diễn ra thường xuyên có như vậy mới đáp ứng được yêu cầu ngày càng cao đối với tri thức. Trên đây, tôi đã trình bày giải pháp ***“Áp dụng một số phương pháp dạy học gây hứng thú học môn mĩ thuật cho học sinh lớp 3”***

Với giải pháp này, tôi đã triển khai và áp dụng dạy với tất cả đối tượng học sinh mang lại kết quả rất cao. Bởi từ phương pháp này tôi sẽ giúp các em nắm được cái hay, mới lạ trong việc tiếp thu bài, tạo được những sản phẩm đẹp sinh động, giúp cho các em ngày càng yêu quý môn học hơn. Tôi mạnh dạn thực hiện giảng dạy trong những năm học tới.

4. Hiệu quả sáng kiến:

4.1. Hiệu quả về khoa học:

Giải pháp có tính khoa học cao mang lại tiết học thoải mái cho học sinh, học sinh có thể giúp đỡ nhau, cùng nhau hoàn thành nội dung bài học, môn học mà không bị áp lực.

4.2. Hiệu quả về kinh tế:

Với phương pháp dạy học này thì học sinh thường thực hiện theo nhóm từ 4-6 em. Các em có thể cùng nhau xem sách hoặc cùng nhau chuẩn bị đồ dùng tự tìm từ những vật liệu đã qua sử dụng... nên sẽ giảm được một số tiền mua dụng cụ học tập và vở bài tập, sách giáo khoa...

4.3. Hiệu quả về xã hội:

Giải pháp mang lại hiệu quả cao trong tiết học thúc đẩy sự quan tâm của cha mẹ, gia đình với các con, có cách nhìn khác về môn học, đầu tư hơn về đồ dùng môn học và tạo điều kiện cho các con tham gia các lớp năng khiếu, động viên các con tham gia các cuộc thi vẽ, sáng tạo, làm sản phẩm STEM,

* Một số sản phẩm của học sinh về các cuộc thi

Sản phẩm của học sinh tham gia cuộc thi “Sáng kiến đảm bảo trật tự trường học về phòng ngừa bạo lực học đường và lao động trẻ em”.

Sản phẩm của học sinh tham gia cuộc thi "*Vẽ tranh của thiếu niên nhi đồng về chiến thắng Điện Biên Phủ và hình ảnh Điện biên Phủ hôm nay*".

Sản phẩm của học sinh tham gia cuộc thi "*Hà Nội trong em*".

5. Tính khả thi:

Trên đây là một số kinh nghiệm trong giảng dạy mà tôi đã đi sâu, nghiên cứu và đã áp dụng. Chúng tôi đã thực hiện có kết quả tương đối tốt, góp phần thực hiện chủ trương giáo dục toàn diện, phát triển năng lực học sinh. Tôi rất mong được sự góp ý chân thành của Ban giám hiệu nhà trường và các bạn đồng

nghiệp đề giờ dạy của tôi đạt kết quả cao nhất, góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy môn Mỹ thuật ở tiểu học.

Với giải pháp này, tôi đã triển khai và áp dụng dạy với tất cả đối tượng học sinh mang lại kết quả rất cao. Bởi từ phương pháp này tôi sẽ giúp các em nắm được cái hay, mới lạ trong việc tiếp thu bài, tạo được những sản phẩm đẹp sinh động, giúp cho các em ngày càng yêu quý môn học hơn. Tôi mạnh dạn thực hiện giảng dạy trong những năm học tới.

6. Thời gian thực hiện đề tài sáng kiến:

- Tháng 9/2023

+ Cập nhật, nghiên cứu các văn bản chỉ đạo của cấp trên để phục vụ đề tài.

+ Nghiên cứu về đặc điểm tâm sinh lý của học sinh Tiểu học cũng như đặc điểm tình hình riêng của trường cụ thể là học sinh khối 3.

+ Nghiên cứu để nắm được thực trạng truyền cảm hứng cho học sinh trong nhà trường.

+ Tìm hiểu nguyên nhân.

- Tháng 10/2023: Lập kế hoạch nghiên cứu, tập hợp số liệu thống kê cụ thể phục vụ cho đề tài.

-Tháng 11/2023 đến tháng 4/2024: thực hiện dạy theo phương pháp mới

+ Rút kinh nghiệm.

+ So sánh đối chứng và tiến hành viết SKKN.

7. Kinh phí thực hiện đề tài sáng kiến:

Chi phí thấp, không tốn kém nhiều về vật chất.

III. KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT

1. Kết luận:

Như vậy có thể khẳng định rằng thông qua quá trình nghiên cứu cách thức tổ chức dạy học Mỹ thuật theo phương pháp mới, phát huy tính tích cực của học sinh, tôi nhận thấy được rất rõ tầm quan trọng, ý nghĩa to lớn của vấn đề. Giúp tôi biết cách để làm cho hoạt động dạy học Mỹ thuật trở nên lôi cuốn, hấp dẫn hơn, kích thích hứng thú học tập và hiểu được rằng Mỹ thuật không phải là một môn học phụ mà là một môn học nhằm giáo dục thẩm mỹ cho mỗi con người. Từ đó học sinh sẽ chủ động, tích cực tiếp cận môn học này, xem mỗi tiết học là một niềm vui, nâng cao chất lượng dạy và học.

Với những kinh nghiệm đổi mới trong giảng dạy mỹ thuật giúp học sinh yêu thích môn học hơn. Học sinh không còn “sợ”, “không thích”, hay “chán học”, mà các em luôn thích thú đón nhận tiết học và có những sản phẩm thật đẹp. Việc nghiên cứu đề tài, đưa ra những sáng kiến, những kinh nghiệm ứng dụng vào giảng dạy có ý nghĩa quan trọng với môn Mỹ thuật. Góp phần dạy tốt môn Mỹ thuật ở bậc tiểu học. Mang lại cho các em niềm vui, nhìn nhận cuộc sống tốt đẹp. Giúp các em nhận thức hiện thực khách quan trong thiên nhiên, xã hội, làm cho các em say mê, hứng thú đón nhận cái đẹp từ bên ngoài lẫn bên trong, hình thành một nhân cách phát triển toàn diện.

Giáo dục tiểu học ngày càng phát triển. Phương pháp giảng dạy nói chung và phương pháp giảng dạy Mỹ thuật nói riêng ngày càng được đổi mới. Phương hướng của tôi trong những năm tới sẽ không ngừng học hỏi, tham khảo tài liệu giảng dạy về chuyên môn nghiệp vụ. Nâng cao trình độ của mình để giảng dạy cho học sinh sao cho kết quả học Mỹ thuật của các em ngày càng tốt hơn nữa.

2. Khuyến nghị, đề xuất:

- Để thực hiện tốt việc dạy và học môn Mỹ thuật ở bậc tiểu học tôi có một số đề xuất nhỏ với các cấp lãnh đạo như sau:

+ Tăng cường mở các lớp tập huấn, để giáo viên trao đổi, học hỏi từ đó nâng cao chất lượng giáo dục.

+ Bộ GD&ĐT cần đầu tư hơn một số đồ dùng dạy môn Mỹ thuật ở các khối lớp

- Trên đây là những chia sẻ của tôi về “***Áp dụng một số phương pháp dạy học gây hứng thú học môn mỹ thuật cho học sinh lớp 3***”. Trong quá trình nghiên cứu và thực hiện đề tài này sẽ không tránh khỏi những mặt hạn chế, thiếu sót. Tôi mong muốn nhận được sự quan tâm và đóng góp ý kiến của các cấp lãnh đạo và các bạn đồng nghiệp, nhất là những người quan tâm tới việc dạy và học môn Mỹ thuật tiểu học để đề tài được hoàn thiện hơn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Đông Quang, ngày 26 tháng 4 năm 2024

XÁC NHẬN CỦA CƠ QUAN

(kí tên, đóng dấu)

Người viết sáng kiến

(kí tên)

Ngô Thị Dương Hoài

TÀI LIỆU THAM KHẢO

-----**000**-----

- Tài liệu dạy học Mỹ thuật dành cho giáo viên Tiểu học (*Bộ giáo dục và đào tạo*)
- Phương pháp giảng dạy Mỹ thuật (*Nhà xuất bản Giáo dục*)
- Sách Dạy Mỹ thuật lớp 3 (*Nhà xuất bản Giáo dục*)
- Sách Học Mỹ thuật lớp 3 (*Nhà xuất bản Giáo dục*)
- Các sản phẩm, bài vẽ của HS do GV sưu tầm trong suốt quá trình công tác

MỤC LỤC

Tiêu đề	Trang
I. ĐẶT VẤN ĐỀ	1
1. Tính cấp thiết phải tiến hành sáng kiến	1
2. Mục tiêu của đề tài sáng kiến	1
3. Thời gian, đối tượng, phạm vi nghiên cứu	1
II. NỘI DUNG CỦA SÁNG KIẾN	3
1. Hiện trạng vấn đề	3
2. Giải pháp thực hiện sáng kiến để giải quyết vấn đề	3
2.1. Phát huy và nâng cao vai trò của người thầy	3
2.2. Chuẩn bị và sử dụng tốt đồ dùng dạy học	4
2.3. Tạo tình huống khi giới thiệu bài	4
2.4. Vận dụng linh hoạt các phương pháp dạy học mới vào các chủ đề, bài học	5
2.5. Tạo hứng thú và phát huy tính tích cực chủ động sáng tạo của học sinh	8
2.6. Xây dựng bầu không khí lớp học thân thiện	9
2.7. Tăng cường tổ chức trưng bày giới thiệu, đánh giá sản phẩm	10
2.8. Xây dựng kế hoạch bài dạy phù hợp từng chủ đề, từng bài, từng tiết dạy	11
3. Kết quả sau khi áp dụng giải pháp sáng kiến tại đơn vị	13
4. Hiệu quả sáng kiến.	13
4.1. Hiệu quả về khoa học	13
4.2. Hiệu quả về kinh tế	13

4.3. Hiệu quả về xã hội	14
5. Tính khả thi	16
6. Thời gian thực hiện đề tài, sáng kiến	16
7. Kinh phí thực hiện đề tài, sáng kiến	16
III. KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT	17
TÀI LIỆU THAM KHẢO	19

